

verschillende gebieden".⁴⁾ „In verband met het probleem van de stichting van een vrije Staat Indonesia is de belangrijkste taak van de Kerk" o.a.: „Met alle kracht en gezag er naar streven, dat de vrije staat Indonesia een rechtsstaat wordt".⁵⁾

We beluisteren hierin dezelfde klanken, die overal in de wereld ons tegenklinken. De kerk poogt nieuwen roem te behalen of verloren invloed terug te winnen door allerlei werk aan zich te trekken, waarvoor Christus haar geen opdracht gaf. Men werpe hier niet tegen in, dat „de Zending" toch steeds, ook al ging deze van de kerk uit, op het zendingsveld zich met allerlei werk bezig hield, dat op het thuisfront niet door de kerk, handelend door het bijzonder ambt, maar door allerlei organisaties werd verricht. Allereerst is het nog de vraag, of het de taak was van de Kerk om als Kerk scholen voor allerlei onderwijs te stichten en groote ziekenhuizen te exploiteeren. Maar bovendien, hier gaat het niet alleen over het werk onder nog niet-gekersten, maar ook over het werk onder door de jonge kerken gedaan wordt. Hier wordt uitgesproken, dat die jonge kerken al dien arbeid moeten ter hand nemen. Het is immers een onderdeel van de evangelieverkondiging. Men zegt niet, dat de belijdenis der kerk alle terreinen des levens raakt. Die belijdenis is immers nogal varieërend. Daarom komt het accent niet te liggen op het Woord, maar op de verkondiging in de daad. Het schoonste, wat de kerk kan doen, is, dat zij een sociale, economische en culturele gemeenschap opbouwt en zoo iets van den vrede van het Koninkrijk der hemelen laat zien.

Een gevolg van dit alles zal zijn, dat de kerk al meer veruitwendigt. Wellicht gaat de uitwendige organisatie bloeien. Maar de glans van het Woord verdort. Bovendien — indien alles van bovenaf georganiseerd wordt, wordt het ambt der geloovigen hiërarchisch beknot. Laat de kerk toch het Woord, ja dat alleen prediken. En daardoor de geloovigen oproepen tot trouwen dienst en activiteit op alle terreinen. Maar de kerk zij niet wijzer dan Christus, onzen eenigen Leerrechter. Hij wil de Zijnen, niet door beelden (van prachtige organisaties), maar door de levende verkondiging van Zijn Woord onderwezen hebben.⁶⁾

Ad B. Op verschillende punten komt vervolgens in de besluiten van Makassar naar voren, dat men door zijn vaagheid en compromissen het tegendeel gaat bereiken van wat men beoogt. Men werkt niet mee aan de kerstening, maar aan de herpaganisering der indische volken.

Een zeer treffend bewijs hiervan vinden we in het rapport der commissie van voorlichting en berichtgeving.⁷⁾ Het blijkt, dat men in de toekomst gaat samenwerken met de leetuurcommissie te Batavia.

Men heeft werkelijk mooie plannen: Bijbels, kalenders, psalmen (helaas geselecteerd) en gezangen wil men laten drukken en verspreiden. Maar de conferentie besloot, dat hiernaast ook gedrukt moest worden: „Vertaling in de Indonesische taal van „Christus" antwoord op het Communisme" door Stanley Jones. (Het recht van vertaling en van uitgaaf werd reeds gratis van Stanley Jones ontvangen.)⁸⁾ Er wordt geen

nauwkeurige vertaling verlangd, maar inlichtingen en beschouwingen, voorkomende in later verschenen boeken over het communisme, moeten er in verwerkt worden. Allereerst het boek van Fritz Lieb, maar het moet niet teveel en ook niet te weinig bevatten".

Terwijl in Amerika door presbyterianen en vele anderen een strijd op leven en dood gevoerd wordt tegen het veldwinnend modernisme, besluit een conferentie van kerken en zending, waar nederlanders van gereformeerde confessie aanwezig waren, zoogenaamd om het communisme te bestrijden, een door en door gevaarlijk boek van dr E. Stanley Jones, dien apostel van het modernisme, te gaan distribueeren onder toradja's, menadoneezen, enz. Eenige citaten uit het bewuste boek mogen hier volgen:

„Het christendom is doodgemaakt. We moeten ons een program weten te veroveren voor een wereldhervorming van dit programma zonder aarzelen in praktijk brengen, anders zullen de communisten de macht rukken uit de onzekere handen van het christendom".⁹⁾ „Het christendom bergt twee dingen in zich: het toont ons het schoonste doel, waarnaar ooit de mensheid gestreefd heeft, namelijk het Koninkrijk Gods op aarde; een Koninkrijk waarin geen arme bestaat, geen klasse, geen ziekte en geen zonde; een Koninkrijk, dat inderdaad een „Jubeljaar des Heeren" zijn zou, een nieuw begin over de geheele wereld. Dat is het doel. En bovendien is er de kracht naar dit doel te streven, de hulpbronnen van den Geest Gods. Met dat programma en met dien geest verwachten we als christenen sterker te blijken dan de humanistische communisten".¹⁰⁾ „Jezus was een revolutionair, maar hij was een constructief revolutionair".¹¹⁾ „De Zoon des menschen is de Heer van elke beweging, die de zonen des menschen verheffen wil. Dan kon het wel eens wezen, dat hij evenzeer thuis is in het nieuwe Kremlin als in de oude kathedralen".¹²⁾ „De communisten doen in menig opzicht denken aan den zoon die „neen" zei en toch ging: want ze doen vele christelijke dingen, hoewel ze de autoriteit ontkennen van Christus".¹³⁾ „Ik ben ervan overtuigd, dat het Russische experiment het christendom helpen zal (bijna had ik gezegd „dwingen zal") opnieuw de betekenis te ontdekken van het Koninkrijk Gods op aarde".¹⁴⁾ „Hier (in het Anti-Godsdienstig Museum in de vroegere St Isaäcs Kathedraal te Leningrad, op Paschen bezocht; v. d. W.) scheen de godsdienst als een kaartenhuis te zijn ingestort. Christus was opnieuw gekruisigd, dood en begraven, de inscriptie „Geen Wederopstanding" op het graf. Dat was mijn eerste indruk. Maar een poos later..... daagde er toch iets anders in mijn ziel. Ik had een gevoel, heel vaag en nog niet omlijnd, maar toch met een onmiskenbare zekerheid, dat er iets vreemds en paradoxaals aan het gebeuren was en wel dit: Christus is toch opgestaan! Zijn geest herleeft in de warme liefde voor alle onderden, in 't geloof aan de eenvoudigen en onontwikkelde, in het openstellen van de voorrechten die vroeger slechts voor enkelen bestemd waren, voor allen, die werken willen (door het communisme n.l.; v. d. W.). Ik had het gevoel, dat dit alles meer te maken had met den geest van Christus als de pracht der gesloten kathedralen".¹⁵⁾

Stanley Jones ziet in Christus niets dan een sociaal hervormer, die in zijn prediking aangaande het Koninkrijk Gods oproep tot de totale uitschakeling van het bezit en de doorvoering van het coöperatie-systeem. Volgens Jones staan de communisten niet tegenover Christus, neen, ze vervullen reeds de tweede tafel der wet, ze moeten alleen het geweld nog afleeren. Moet deze man nu, die het Oude Testament verwerpt, het Nieuwe Testament verwringt en het Koninkrijk Gods doet opgaan in een collectivistische, sociale orde, moet deze moderne gnosticus, die onzen Heiland van Zijne eers als Goëlen Zondenvernieler berooft, nu Indië, de kerk van Indië, redden van het communisme?

Is dit het grootsche, dat men verricht, dat kerken en zending welbewust bij hun evangelisatiepogingen den Archipel gaan overstromen met afvallige profetie? Zal men — overeenkomstig hetgeen prof. Fritz Lieb schrijft in zijn in 1946 verschenen boek: „Russland unterwegs, der russische Mensch zwischen Christentum und Kommunismus" — gaan verkondigen, dat de revolutie in Rusland een verandering ten goede heeft ondergaan; dat de fundamentele wijziging van de houding van de Sowjet-regering tegenover de kerk eigenlijk voortkomt uit de innerlijke verandering van den Sowjet-staat zelf en zijn geestelijke structuur; dat de grondwet van Stalin van 1936 alle op de rechten van den mensch berustende vrijheden bevat?

Laat men in Nederland toch eens wakker worden!

⁹⁾ Christus' Antwoord, blz. 31.

¹⁰⁾ A.w. blz. 172. ¹¹⁾ A.w. blz. 38. ¹²⁾ A.w. blz. 88.

¹³⁾ A.w. blz. 29. ¹⁴⁾ A.w. blz. 27.

¹⁵⁾ A.w. blz. 28. De russische dichter Alexander Blok laat eveneens in zijn gedicht „De Twaalf" — Fritz Lieb eindigt zijn boek over Rusland hiermee — voor twaalf (getal der apostelen!) roode soldaten, die de straten van Petersburg zuiveren van de bourgeois, Christus uitgaan:

Zachtken, hoe de storm ook danst,
Gaet voorop, met roze omkrans,
Sterre-stralend, lichtend schoon,
Jezus zelf, des menschen Zoon.

In 1946, op de Zwolsche synode der gebonden gereformeerde kerken, werd in een rapport (rapporteur dr F. L. Bakker) aansluiting bij den Nederlandschen Zendingraad bepleit en voorgesteld.¹⁶⁾ In dit rapport, dat in geen enkel opzicht het prachtige, op de synode van Arnhem, 1930, ingediende rapport¹⁷⁾ weerlegde, werd gezegd, dat in 1930 de afwijzende houding tegenover den Internationalen Zendingraad wel begrijpelijk was, gezien Jerusalem-1928. „Het was de tijd van het Social Gospel, men had in Amerika de zoogenaamde Laymen Movement (die echter niet uitging van den Internationalen zendingraad), de boodschap van Jerusalem was zoo, dat er wel bezwaren tegen konden worden ingebracht. Nu is dat veranderd, hetgeen blijkt uit de boodschap, uitgegeven door de conferentie van Tambaram. Een man als Stanley Jones was wel in Tambaram, maar had daarin niet den minsten invloed".¹⁸⁾ Dit komt, doordat in dien raad zijn gekomen vele inheemsche jonge kerken, ontstaan uit den zendingarbeid. Deze kerken staan op positieven grondslag" (spatieleeringen van mij, v. d. W.). De synode besloot tot toetreding bij den N.Z.R. (en dus ook bij den I.Z.R.) op 11 Sept. 1946. Stanley Jones was immers in de zendingwereld niet gevaarlijk meer, getuige het rapport van dr F. L. Bakker.....

Maar ongeveer zes maanden later, op 22 Mei 1947, besloot de conferentie van Makassar, waar dr F. L. Bakker aanwezig was, een boek van Stanley Jones te gaan verspreiden. Tusschen van bijbels en commentaren wordt dit boek heel speciaal vermeld. We laten de vraag maar rusten, wie dit boek zoo naar voren geschoven hebben: de inheemsche kerken, de nederlandsche vertegenwoordigers der zending, of de door hen beïnvloede inheemsche leiders. We willen enkel volstaan met te constateeren, dat de liefelijke schildering van dr F. L. Bakker van de wereldzending als een schaapskooi zonder wolven, bezijden de waarheid was. In Makassar besloot een conferentie van inheemsche kerken en nederlandsche zending den wolf binnen te halen.

En lazen we nu maar in de Acta van de synode van Eindhoven-1948, dat dr F. L. Bakker vurig protesteerde tegen de plannen van den Raad van Makassar! Maar we lezen alleen in de Acta van Eindhoven, dat besloten is bij een eventueel verzoek, de Madjells van Makassar in verband met de oprichting van de middelbare theologische school te Makassar te steunen met een bedrag ineens tot een maximum van f 25.000 en eventueel in de toekomst met anderen jaarlijks bij te dragen voor de exploitatie. Voorts besloot men dr H. Bergema, benoemd als rector der middelbare school te Makassar, aan den Madjellis uit te leenen.¹⁹⁾

¹⁶⁾ Acta, art. 210 en bijlage XXIX.

¹⁷⁾ Dit rapport was opgesteld door dr H. A. van Andel. Het was echter grotendeels gelijklopend aan het stuk, dat „de Algemeene Vergadering van Zendingarbeiders op Midden-Java" zond aan „de Commissie ter voorbereiding van de oprichting van een Zendingraad voor Nederlandsch-Indië". Dit stuk was ondertekend namens de A.V. door De Koomen en H. Bergema. Scherp werd hierin de I.Z.R. afgewezen en dus ook een N.-Indische Zendingraad, die hiermee zou samenwerken. Gewezen werd op wat vanwege den I.Z.R. in China gebeurde. Afgewezen werd een valsche beroep op Joh. 17. Voorts werd betoogd, dat het opnemen van modernen in zendingsoorganisaties als de I.Z.R. de volgende schadelijke gevolgen heeft:

1. Dat de wezenlijke eenheid der geloovigen, hun één-zijn in den Christus der Schriften, in de organisatie niet tot uiting komt. In het samen-bidden en het samen-werken raakt de waarheid zoek. Als de waarheid aan „de liefde" wordt opgeofferd, is die liefde toch geen waarachtige meer.

2. Dat velen van hen, die in de organisatie van de zending thuis hooren, genoot worden zich om des gewetens wil terug te trekken.

3. Dat aan de modernen met hun niet-bijbelsche opvattingen recht van meespreken in zendingzaken gegeven wordt.

4. Dat terwille van de leerlingen der modernen de gezonde leer wordt verslapt, indien al niet vervalscht.

5. Dat de Heilige Schrift bij het behandelen van zendingzaken op den achtergrond raakt.

6. Dat de internationale zendingbeweging zelf besmet wordt met den modernen geest. Een der schadelijkste gevolgen is, dat de dienst van God gevaar loopt te ont-aarden in dienst van den mensch. In die lijn ligt, dat de maatschappelijke vragen al te zeer op den voorgrond worden gesteld. Het evangelie wordt voornamelijk een sociaal evangelie. In onzen tijd wordt echter van kerk en zending steeds sterker verwacht, dat zij als hervormers der maatschappij zullen optreden. Wij achten het voor-zeker dringend noodig, dat elk christen zich keere tegen alle onrecht en verdrukking, ook op maatschappelijk en politiek gebied, doch beschouwen dat niet als de taak van de kerk en zending als zoodanig.

¹⁸⁾ Volgens dr H. Bergema in „De Reformatie", 23 Febr. 1940, gaf dr Mott, de voorzitter van de conferentie te Tambaram, aan Stanley Jones ruimschoots en bij meer dan één gelegenheid het woord.

¹⁹⁾ Acta, art. 161 en bijlage XLVIII. De rapporteur der Commissie ad hoc was dr J. Schelhaas. Uit het rapport blijkt wel eenige aarzeling: „Het bieden van financieelen steun brengt geen kerkelijke verantwoordelijkheid mede voor de stichting en instandhouding der School". „Het uitleenen en het eventueel afstaan van dr Bergema geschiedt naar zijn wensch en onder eigen verantwoordelijkheid". Nochtans is men ingenomen met den gang van zaken: „Het gewicht van deze benoeming zal door ieder worden erkend".

Zoo zie
vlak beg
nale zene
ken, gnd
als b.v.
in den I
met de e
steunen
kingen o
een „hec
nis, door
een mar
van Go
vs 22
verdor

Als we
sluiten:
voor Vo
uit tot
microfo
middelen
doordren
sche bew
te lande
Jeugdraa
uitgespre
van de b
Daarom
tusschen
in de ge
of op d
resultate
der Con

Verwo
dat de
„In de
Christus
wyl in c
grondsl
getuigen
aan alle
wordt C
gaat me
zelf lid
meensch
fing van
hoort to
de niet-
littelijke
Christen
heid, zel
van een
lid kun
van Chr
lid zijn"
levenste
ieder C
Gode m
dit kan
van een
heeft, d
P. v. d.
volk en
taak is
dienst o
bewe
Indo
welk
heff
than
done
harte
en h
van mij
De doo
Men vo
Kerk, d

In 18
In dat
1848, d
er van

Werd
Makass
voluitie"
de bezv
der eeu
sar doo
loochen
men m
lingsste

Op d
de buit
gerefor
leer van
ze rech
fessie d
deselve
naar l
Christi
hebben
Dordre
Wie

²⁰⁾ A

²¹⁾ A

²²⁾ D